

OPINII RADY

w sprawie zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2009–2015 przedstawionego przez Danię

(2010/C 138/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program konwergencji na lata 2009–2015 przedstawiony przez Danię.
- (2) Kryzys gospodarczy silnie uderzył w duńską gospodarkę w 2009 roku, powodując najgłębszą recesję od końca drugiej wojny światowej. Dania weszła w okres kryzysu ze stosunkowo dobrej pozycji, po okresie wysokiego, długotrwałego wzrostu i znacznych nadwyżek w obrotach bieżących i finansach publicznych oraz niskiego długu publicznego. Osłabienie koniunktury zaczęło się w 2008 roku pęknięciem bańki na rynku nieruchomości, a sytuację pogorszył dodatkowo spadek eksportu wskutek załamania w handlu światowym oraz spadek inwestycji wywołany zmniejszeniem się popytu końcowego i zaostrzeniem warunków finansowania. Pomimo, że dochód do dyspozycji ciągle wzrastał, znacznie osłabło spożycie prywatne, ponieważ niepewne perspektywy ekonomiczne, spadające ceny nieruchomości i wzrastające bezrobocie osłabiły zaufanie konsumentów. W reakcji na gwałtowny spadek produkcji władze duńskie przyjęły kilka szeroko zakrojonych budżetowych środków stymulacyjnych zgodnych z Europejskim planem naprawy gospodarczej obejmujących obniżenie podatków, projekty inwestycyjne i podnoszenie wydatków na spożycie publiczne. Oprócz budżetowego wsparcia działalności gospodarczej przyjęto również dwa pakiety ratunkowe dla banków obejmujące gwarancje i dokapitalizowanie. Oczekuje się, że od 2009 roku środki te zmienią istniejącą w 2008 roku bezpieczną nadwyżkę budżetową w deficyt, który w latach 2010–2012 ma przekroczyć wartość referencyjną 3 % PKB przewidzianą w pakcie stabilności i wzrostu. Dług publiczny będzie się równolegle zwiększał, przy czym oczekuje się, że pozostanie poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 60 % PKB. Przez cały rok 2009 kurs walutowy był stabilny, a różnica wysokości stóp procentowych wobec stopy EBC znacznie zmalała. Podsta-

wowym wyzwaniem przy zapewnianiu stabilności finansów publicznych będzie zapewnienie kontynuacji reform mających na celu zwiększenie podaży pracy. Kolejnym wyzwaniem dla władz duńskich będzie zapewnienie terminowości zmniejszania skali środków stymulacyjnych, gdy procesy ożywienia gospodarczego przestaną być od nich zależne.

- (3) Choć spadek realnego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to kryzys ten miał także negatywny wpływ na poziom produktu potencjalnego. Kryzys może ponadto wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie, za sprawą zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego spotęgują przy tym negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych celem wsparcia wzrostu potencjalnego. W szczególności duże znaczenie dla Danii ma podjęcie reform w obszarach rynku pracy i świadczeń z tytułu wcześniejszych emerytur w celu osiągnięcia wzrostu podaży pracy.
- (4) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że po zanotowanym w 2009 roku spadku o – 4,3 % nastąpi ponowny wzrost realnego PKB do poziomu 1,3 % w 2010 roku, który następnie przyspieszy do średnio 2,2 % w pozostałych latach okresu objętego programem. Z dostępnych obecnie informacji⁽²⁾ wynika, że scenariusz ten oparty jest na realistycznych założeniach dotyczących wzrostu do 2011 roku i na optymistycznych założeniach w odniesieniu do lat następnych. W odniesieniu do struktury wzrostu istnieją różnice pomiędzy programem a prognozą służb Komisji z jesieni 2009 roku. W programie założono, że ożywienie gospodarcze napędzane będzie przez popyt krajowy, najpierw przez spożycie prywatne od 2010 roku, a następnie nakłady brutto na środki trwałe od 2011 roku, przy czym wzrost spożycia publicznego ustabilizuje się począwszy od 2011 roku, a wpływ eksportu będzie nieznacznie ujemny. Prognoza służb Komisji z jesieni 2009 roku zakłada, że ożywienie gospodarcze będzie napędzane zarówno spożyciem prywatnym, jak i eksportem netto. Przedstawiona w programie prognozy dotyczące inflacji i zatrudnienia wydają się realistyczne. Scenariusz makroekonomiczny uznano za spójny z duńską polityką sztywnego kursu walutowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

⁽²⁾ Ocena uwzględnia przede wszystkim prognozę służb Komisji z jesieni 2009 roku, lecz także inne informacje udostępnione w późniejszym terminie.

- (5) W programie oszacowano, że w 2009 roku deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 2,9 % PKB. Silny spadek w stosunku do nadwyżki wynoszącej 3,4 % PKB w 2008 roku odzwierciedla w dużej mierze wpływ kryzysu na finanse publiczne, choć został on również wywołany środkami stymulacyjnymi odpowiadającymi 2,2 % PKB, które rząd przyjął zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej. Pogorszenie sytuacji wywołane było głównie wzrostem wydatków spowodowanym działaniem automatycznych stabilizatorów, chociaż publiczne środki stymulacyjne obejmowały również znaczne obniżenie podatków. Zgodnie z programem planuje się, że w 2010 roku będzie kontynuowany wspierający kurs polityki budżetowej, który przybierze następnie restrykcyjny charakter w końcowych latach okresu objętego programem. Biorąc pod uwagę stosunkowo korzystną sytuację wyjściową Danii, kontynuacja ekspansji budżetowej w 2010 roku jest właściwa i zgodna z Europejskim planem naprawy gospodarczej. W celu powrotu do stabilnych finansów publicznych w programie założono, że konsolidacja budżetowa rozpocznie się w 2011 roku oraz stwierdzono, że środki niezbędne do osiągnięcia tego celu – poza środkami wynikającymi ze stopniowego wprowadzania elementów finansowych w reformie podatkowej z 2010 roku i przywracania inwestycji publicznych do zwykłego, niższego poziomu – zostaną określone w późniejszym terminie.
- (6) W programie przewidziano zwiększenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do 5,3 % PKB w 2010 roku poprzez jednoczesne zmniejszenie wskaźnika dochodów i zwiększenie wskaźnika wydatków. Malejący wskaźnik dochodów odzwierciedla wchodzenie w życie reformy podatkowej z 2010 roku, podczas gdy rosnący udział wydatków w PKB wynika z działania automatycznych stabilizatorów i dodatkowych publicznych środków stymulacyjnych. Oczekuje się, że środki stymulacyjne i obniżki podatków będą odpowiadać 1,3 % PKB, zaś zmienne źródła dochodów wskazane w programie, w tym dochody z wydobycia ropy na Morzu Północnym i dotacje dla Grenlandii i Wysp Owczych, wyniosą – 1,7 % PKB w roku 2010⁽¹⁾. Saldo strukturalne, tj. saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, przeliczone przez służby Komisji zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką, pogorszy się o około 2,5 punktu procentowego, co potwierdza wyraźnie ekspansywny kurs polityki budżetowej. Różnicę w porównaniu do wielkości środków stymulacyjnych i obniżek podatków wyjaśnia się głównie niższymi dochodami.
- (7) Celem średniookresowej strategii budżetowej określonej w programie jest osiągnięcie do 2015 roku strukturalnie zrównoważonego budżetu, wskaźnika długookresowej stabilności⁽²⁾ na poziomie co najmniej zero oraz poprawa salda strukturalnego łącznie o 1½ % PKB w latach 2010–2013. W programie oczekuje się, że deficyt nominalny i deficyt pierwotny będą się stopniowo zmniejszać od 2011 roku, przy czym saldo pierwotne ma uzyskać wartości dodatnie począwszy od 2013 roku, zaś saldo nominalne osiągnąć zero w 2015 roku. Odpowiednia ścieżka salda strukturalnego przeliczonego zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką na podstawie informacji zawartych w programie wskazuje, że kurs polityki budżetowej w 2015 roku ma charakter nieco ekspansywny, odpowiadający ok. – 0,4 % PKB, czyli nieco poniżej celu ustalonego w programie. Obok założenia przewidującego zerowy realny wzrost wydatków na spożycie publiczne w latach 2011–2013 oraz normalizacji inwestycji publicznych i wdrożenia elementów finansowych reformy podatkowej, przewidywana konsolidacja oparta jest na jeszcze nieokreślonych środkach, choć w programie stwierdzono, że konsolidacja ma polegać na ograniczeniu wydatków, przy jednoczesnym wykluczeniu wzrostu podatków. W aktualizacji programu jako średniookresowy cel budżetowy w zakresie sytuacji budżetowej wskazano strukturalnie zrównoważony budżet. Biorąc pod uwagę najnowsze prognozy i obecny poziom zadłużenia, średniookresowy cel budżetowy całkowicie odzwierciedla cele paktu.
- (8) Przedstawione w programie prognozy budżetowe na rok 2010 wydają się realistyczne, natomiast wynik na rok 2011 i kolejne lata może okazać się gorszy niż prognozowany. Prognozy dochodów zawarte w aktualizacji pozostają realistyczne, ale są obarczone ryzykiem pogorszenia sytuacji budżetowej, a planowana konsolidacja wydatków nie jest poparta konkretnymi środkami. Dodatkowo scenariusz makroekonomiczny będący podstawą prognoz budżetowych zakłada silny wzrost spożycia prywatnego i ograniczenie spożycia publicznego. Biorąc pod uwagę, że w przeszłości wydatki często przekraczały przewidywane cele, założenie osiągnięcia zerowego realnego wzrostu wydatków na spożycie publiczne w latach 2011–2013 wydaje się optymistyczne. Sektor finansowy wydaje się być stabilny, ale finansowe środki ratunkowe wprowadzone w trakcie kryzysu zwiększyły poziom narażenia rządu na ryzyko związane z tym sektorem.
- (9) Szacuje się, że dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2009 roku wyniósł 38,5 % PKB i wzrośnie do 48,3 % w 2012 roku, a następnie spadnie do 45,0 % PKB w roku 2015. Jest to głównie spowodowane szybkim wzrostem deficytu i spadkiem PKB w 2009 roku. W świetle zagrożeń dla realizacji celów budżetowych wskaźnik zadłużenia może wzrosnąć bardziej niż przewidziano w programie. Sytuacja finansowa netto sektora instytucji rządowych i samorządowych jest jednak pozytywna na początku okresu objętego programem, ale zmieni się nieco na niekorzyść w trakcie trwania tego okresu. Przewiduje się, że wskaźnik zadłużenia brutto pozostanie poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 60 % PKB przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu.

⁽¹⁾ W aktualizacji programu uznano, że w odniesieniu do tych zmiennych źródeł dochodów i wydatków odchylenia od poziomu strukturalnego są „działaniami tymczasowymi lub jednorazowymi”. Działania te – oprócz transferu kapitału odpowiadającego 0,3 % PKB w 2010 roku, pochodzącego z reformy opodatkowania zysków funduszy emerytalnych – nie kwalifikują się zgodnie z definicją służb Komisji jako działania jednorazowe. Przy zastosowaniu definicji działań jednorazowych przyjętej przez służby Komisji saldo strukturalne wyniosłoby – 2,5 % PKB w 2010 roku i byłoby równe saldu w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne w pozostałych latach okresu objętego programem.

⁽²⁾ Duński wskaźnik długookresowej stabilności porównywalny jest do wskaźnika S2 stosowanego przez służby Komisji.

- (10) Ze średniookresowych prognoz dotyczących długu, w których zakłada się jedynie stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem oraz przywrócenie obciążeń podatkowych do przedkryzysowego poziomu, jak również obejmujących prognozowany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa wynika, że przewidziana w programie strategia budżetowa – w ujęciu nominalnym i bez dalszej zmiany polityki – byłaby co najmniej wystarczająca, aby ustabilizować relację długu do PKB w terminie do roku 2020.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest znacznie poniżej średniej UE. Przewidziana w programie sytuacja budżetowa w 2009 roku przyczynia się do zmniejszenia długu brutto. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 roku na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako niskie, przyczyniłoby się osiągnięcie wysokich nadwyżek pierwotnych w perspektywie średnioterminowej.
- (12) Dania odnosiła korzyści ze stosunkowo silnych ram budżetowych, w szczególności ich szerokiego zakresu, a także przejrzystości i widoczności zasad budżetowych, o czym świadczą osiągnięte w przeszłości wyniki budżetowe. Wydatki na spożycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych cechowała jednak tendencja do przekraczania poziomów docelowych. Najnowsze inicjatywy, które obejmują sankcje ekonomiczne, mogłyby w większym stopniu zachęcić samorządy do przestrzegania uzgodnionych celów. Od 2002 roku duńska polityka podatkowa skupiała się na zamrażaniu podatków, przez co nie ma możliwości podnoszenia podatków pośrednich ani bezpośrednich. Zamrożenie podatków jako takie można postrzegać jako instrument kontrolowania wydatków publicznych. Zamrożenie podatków nie stało na przeszkodzie istotnej reformie podatkowej w 2009 roku, ale ściśle przestrzeganie zasady zamrożenia podatków może utrudniać dalsze korekty, utrwala też pewne nieefektywne rozwiązania w strukturze podatków, w szczególności w odniesieniu do opodatkowania nieruchomości.
- (13) Ponieważ jednym z głównych wyzwań długoterminowych dla duńskiej gospodarki jest zwiększenie podaży pracy, rząd rozpoczął wprowadzanie w życie środków mających na celu wzmocnienie rozwiązań motywujących do pracy i zniechęcających do nieuzasadnionych absencji. W 2009 roku pod nagłym wpływem światowego kryzysu gospodarczego i w granicach wynikających z zamrożenia podatków przyjęto reformę podatkową ze skutkiem od 2010 roku, która znacznie obniża poziom obciążeń podatkowych pracy. Poszczególne elementy reformy podatkowej będą stopniowo wdrażane w latach 2010–2019. W 2010 roku straty w dochodach netto szacuje się na około 0,6 % PKB, ale elementy finansowe pozwalają na pełne sfinansowanie reformy w całym okresie z punktu widzenia bezpośrednich skutków dla

dochodów (przy czym w 2013 roku odnotowany zostanie wpływ neutralny, zaś do roku 2015 – pozytywny). Ponadto duńskie władze oceniają, że udoskonalone rozwiązania motywacyjne w odniesieniu do podaży pracy wzmocnią finanse publiczne w perspektywie długoterminowej (o około 0,3 % PKB).

- (14) Ogólnie strategię utrzymania wspierającej polityki budżetowej również w 2010 roku można uznać za zgodną z Europejskim planem naprawy gospodarczej. Prognozuje się, że w następstwie negatywnych skutków kryzysu gospodarczego deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczy wartość referencyjną 3 % PKB w latach 2010, 2011 i 2012. Jednakże ze względu na zagrożenia dla prognoz budżetowych w końcowych latach okresu objętego programem planowany powrót do zrównoważonego budżetu może się nie powieść i planowana korekta strukturalnego salda budżetowego na poziomie 1,5 % do 2013 roku może nie zostać zrealizowana. Planowany kurs budżetowy mierzony zmianą salda strukturalnego wskazuje, że konsolidacja budżetowa zacznie się umacniać w 2011 roku, jakkolwiek jej tempo będzie umiarkowane, zbliżając się do wartości odniesienia wynoszącej 0,5 % PKB⁽²⁾. W programie wspomina się, że konsolidacja przy pomocy nowych środków będzie miała miejsce po stronie wydatków, jednak nie znajduje to potwierdzenia w konkretnych środkach konsolidacyjnych, z wyjątkiem założenia, zgodnie z którym osiągnięcie zera realnego wzrostu wydatków na spożycie publiczne będzie podstawą planowania budżetu na lata 2011–2013. Dlatego też należałoby wzmocnić strategię budżetową, tak aby była zgodna z wymogami paktu. Ponadto, choć program ma na celu osiągnięcie zrównoważenia strukturalnego do 2015 roku, prognozuje się, że saldo strukturalne obliczone ponownie przez służby Komisji zgodnie z powszechnie przyjętą metodyką będzie w 2015 roku nieznacznie ujemne, tj. wyniesie – 0,4 %, i narażone na takie same zagrożenia jak wymienione wyżej.
- (15) Co do wymogów odnoszących się do danych określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie przedstawiono wszystkie dane obowiązkowe i większość danych fakultatywnych⁽³⁾.

Podsumowując, należy stwierdzić, że poważny kryzys gospodarczy wpłynął w znacznym stopniu na finanse publiczne. Zawarte w programie prognozy, oparte na obecnej polityce, wskazują, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczy wartość referencyjną 3 % PKB w latach 2010–2012. Chociaż w ramach planowanej ścieżki konsolidacji przewiduje się, że średniookresowy cel budżetowy, czyli strukturalnie zrównoważony budżet, zostanie osiągnięty przed końcem okresu objętego programem, tj. w 2015 roku, to jednak saldo strukturalne przeliczone przez służby Komisji zgodnie z powszechnie przyjętą metodyką będzie, zgodnie z przewidywaniami, nieznacznie ujemne. Biorąc pod uwagę również ryzyko pogorszenia sytuacji związane z tymi prognozami, byłoby pożądane, aby rząd określił, jakie działania konsolidacyjne zostaną podjęte.

⁽¹⁾ W konkluzjach z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

⁽²⁾ Zmiana salda strukturalnego, obliczonego ponownie zgodnie z powszechnie przyjętą metodyką, z wykorzystaniem działań jednorazowych zgodnie z definicją służb Komisji, wskazuje na planowaną poprawę strukturalną na poziomie blisko 0,5 % PKB w 2011 roku, zaś łącznie w latach 2011–2013 – na poziomie blisko 1,5 % PKB.

⁽³⁾ W szczególności brak danych dotyczących szczegółowych kategorii wartości rezydualnej zmiany długu, co powoduje, że ocena staje się obiektywnie trudniejsza.

W świetle powyższej oceny wzywa się Danię do:

- (i) wzmocnienia wysiłków zapewniających utrzymanie pod kontrolą planowanego przekroczenia wartości referencyjnej 3 % PKB, a także do szybkiego skorygowania prognozowanego przekroczenia deficytu powyżej wartości referencyjnej; oraz
- (ii) określenia działań mających na celu wsparcie konsolidacji budżetowej w celu osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego zgodnie z planem, tj. do roku 2015.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Realny PKB (zmiana w %)	PK luty 2010	- 0,9	- 4,3	1,3	1,6	2,0	2,3	2,6	2,6
	KOM listopad 2009	- 1,2	- 4,5	1,5	1,8	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	0,2	- 0,2	0,7	1,9	1,7	1,6	1,6	1,6
Inflacja HICP (%)	PK luty 2010	3,6	0,8	2,1	1,5	2,3	2,1	1,9	1,9
	KOM listopad 2009	3,6	1,1	1,5	1,8	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	3,6	1,3	2,1	1,4	1,8	1,9	1,9	1,8
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PK luty 2010	0,3	- 4,5	- 3,9	- 3,1	- 2,0	- 0,9	0,1	0,7
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	- 0,1	- 5,1	- 4,1	- 3,2	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	0,0	- 1,4	- 1,8	- 1,2	nd.	nd.	nd.	nd.
Zadłużenie/wierzytelności netto wobec reszty świata (% PKB)	PK luty 2010	2,2	2,9	2,4	2,4	2,6	2,9	3,2	3,5
	KOM listopad 2009	2,2	2,0	0,5	1,0	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	1,7	1,8	2,3	2,6	2,6	2,4	2,1	1,8
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK luty 2010	54,3	53,3	52,4	52,4	51,8	51,8	51,9	52,0
	KOM listopad 2009	55,3	53,9	52,8	53,0	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	53,2	51,2	51,5	52,1	51,8	51,7	51,6	51,5
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK luty 2010	50,9	56,3	57,7	56,5	54,9	53,6	52,8	52,0
	KOM listopad 2009	51,9	55,9	57,6	56,4	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	50,2	51,2	52,8	51,8	51,7	51,6	51,6	51,6
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK luty 2010	3,4	- 2,9	- 5,3	- 4,1	- 3,1	- 1,8	- 0,8	0,0
	KOM listopad 2009	3,4	- 2,0	- 4,8	- 3,4	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	3,0	0,0	- 1,2	0,3	0,1	0,1	0,0	- 0,1
Saldo pierwotne (% PKB)	PK luty 2010	4,8	- 1,3	- 3,7	- 2,3	- 1,2	0,3	1,3	2,1
	KOM listopad 2009	4,8	- 0,5	- 3,3	- 1,9	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	- 4,2	- 1,5	- 0,2	- 1,6	- 1,3	- 1,2	- 0,9	- 0,7
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PK luty 2010	3,2	0,0	- 2,8	- 2,1	- 1,7	- 1,1	- 0,8	- 0,4
	KOM listopad 2009	3,4	1,3	- 2,1	- 1,3	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	3,0	0,9	0,0	1,1	nd.	nd.	nd.	nd.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PK luty 2010	3,2	1,4	- 1,1	- 1,0	- 0,8	- 0,3	- 0,5	- 0,4
	KOM listopad 2009	3,4	1,4	- 1,5	- 1,3	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	4,0	2,6	1,7	1,3	nd.	nd.	nd.	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK luty 2010	33,4	38,5	41,8	46,2	48,3	48,1	46,1	45,0
	KOM listopad 2009	33,5	33,7	35,3	35,2	nd.	nd.	nd.	nd.
	PK październik 2008	30,3	27,9	26,3	25,4	24,6	23,8	23,2	22,6

Uwagi:

(1) Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programie.

(2) W oparciu o szacowany potencjalny wzrost w wysokości – odpowiednio – 1,4 %, 0,6 %, 0,5 % i 0,9 % w latach 2008–2011.

(3) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne po skorygowaniu o działania jednorazowe i inne działania tymczasowe. Działania jednorazowe i inne działania tymczasowe wynoszą 1,4 % PKB w 2009 roku, 1,7 % w 2010 roku, 1,1 % w 2011 roku, 0,9 % w 2012 roku, 0,8 % w 2013 roku i 0,0 % w 2015 roku; zgodnie z najnowszym programem wszystkie te środki przyczyniają się do zmniejszenia deficytu i wyniosą 0,1 % PKB w 2009 roku i 0,6 % PKB w 2010 roku; zgodnie z prognozą służb Komisji z jesieni 2009 roku wszystkie te środki przyczyniają się do zmniejszenia deficytu. Ze względu na różnice w metodyce działania jednorazowe wskazane w programie nie kwalifikują się jako działania jednorazowe zgodne z definicją stosowaną przez służby Komisji. Przy zastosowaniu tej definicji działania jednorazowe wyniosłyby 0,3 % PKB w 2010 roku i przyczyniły się do zmniejszenia deficytu, a w pozostałych latach wyniosłyby zero.

Źródło:

Program konwergencji (PK); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 roku (KOM); obliczenia służb Komisji.